

8 / 2024

RAPPORT

**Studiebarometeret 2023 –
dokumentasjonsrapport**

2024

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringe og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Tittel	Studiebarometeret 2023 – dokumentasjonsrapport
Forfatter(e)	Magnus Strand Hauge
Dato	6.1.2025
Rapportnummer	8-2024
ISSN-nr	1892-1604

© NOKUT Oppgi NOKUT som opphav ved bruk av materiale.

Forord

Den nasjonale studentundersøkelsen Studiebarometeret gjennomføres av NOKUT på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Data fra undersøkelsen publiseres på www.studiebarometeret.no. Data formidles også direkte til universitetene og høyskolene.

Formålet er å styrke arbeidet med kvalitetsutvikling i høyere utdanning og gi informasjon om studentenes opplevde studiekvalitet. Høsten 2023 ble Studiebarometeret gjennomført for ellefte gang. Nesten 29 000 studenter svarte på undersøkelsen.

Denne rapporten beskriver gjennomføringen av undersøkelsen; arbeidet i forkant, underveis og i etterkant av datainnsamlingen. Rapporten tar blant annet for seg tidsbruk i skjemautfyllingen, frafall og svarinngang. Rapporten beskriver også manglende svar og andre relevante aspekter knyttet til hvordan studentene har besvart spørsmålene, i tillegg til terskelverdier for publisering av resultater på studieprogramnivå på www.studiebarometeret.no.

Innhold

1 Om Studiebarometeret.....	6
1.1 Hvem inngår i undersøkelsen?.....	6
2 Spørreskjemaet	6
2.1 Generelt om skjemaet.....	6
2.2 Utvikling av skjemaet	7
3 Gjennomføring	9
3.1 Datagrunnlaget	9
3.2 Markedsføring og oppfølging.....	10
3.3 Personvern	13
4 Svarinngang.....	13
4.1 Totalt	13
4.2 Institusjonsnivå	14
4.3 Utdanningstyper	16
4.4 Hvem besvarte undersøkelsen?.....	17
4.5 Tidsbruk.....	19
4.6 Frafall underveis i utfyllingen.....	19
5 Bearbeiding av data i etterkant	20
6 Indeksene i Studiebarometeret	21
7 Studieprogrammene og nettportalen	23
7.1 Studieprogrammer og terskelverdier.....	23
7.2 Sammenslåing av data og visning i nettportalen	24
Vedlegg 1 – Oversikt over spørreskjemaet.....	25
Vedlegg 2 – Epostinvitasjon til studentene	26

Sammendrag

Den nasjonale studentundersøkelsen Studiebarometeret ble gjennomført for ellefte gang høsten 2023. Studiebarometeret gjennomføres av NOKUT på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og sendes til nesten alle andre- og femteårsstudenter på bachelorgrads- og mastergradsprogrammer i Norge.

Nesten 29 000 studenter på over 1 900 studieprogrammer svarte på undersøkelsen. Dette utgjorde 40 % av de studentene som fikk tilsendt undersøkelsen. Dette var noe høyere enn i 2022 hvor 39,5 % av andre- og femteårsstudentene svarte på undersøkelsen.

Datainnsamlingen ble gjennomført fra 24. oktober til 26. november. Invitasjon til undersøkelsen og påminnelser om deltakelse ble sendt ut via både e-post og SMS.

I gjennomsnitt tok det om lag 11 minutter for respondentene å besvare undersøkelsen, noe som var omtrent et halvt minutt kortere enn i 2023. Tidsbruken er avhengig av om respondentene besvarte spørsmål om praksis og om de valgte å svare på fritekstspørsmålene. De fleste som startet på undersøkelsen fullførte spørreskjemaet, men det var et frafall underveis i utfyllingen på om lag 11 prosent. Andelen frafalte var lik i 2022.

Med utgangspunkt i bakgrunnsdata har vi gjennomført en frafallsanalyse hvor vi sammenligner de som svarte på undersøkelsen med populasjonen. Konklusjonen er at resultatene fra undersøkelsen er tilstrekkelig representative for populasjonen etter kjente kjennemerker selv om kvinner er noe overrepresentert blant respondentene.

For at et studieprogram skal kunne vises med resultater fra undersøkelsen i portalen, må det nå en terskelverdi for antall svarende fra studiet. For å kunne vise resultater for flest mulig studieprogram slår vi hvert år sammen data for studieprogrammer som ikke når terskelverdiene i inneværende år, med data fra året før. Totalt viser vi svardata for 1 298 studieprogram i nettportalen fra årets undersøkelse. Dette utgjør 67 % av alle studieprogrammene i populasjonen, en liten nedgang fra 68 % i 2022. Den viktigste årsaken til at det ikke vises svar for flere programmer er at mange programmer har svært få studenter. Av alle studenter som fikk tilsendt undersøkelsen går 93 % på et studieprogram som vi viser resultater for i portalen.

1 Om Studiebarometeret

Studiebarometeret er en nasjonal studentundersøkelse som gjennomføres av NOKUT på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. I undersøkelsen kartlegger vi studentenes oppfatninger om kvalitet i studieprogrammer ved norske høyskoler og universiteter. Formålet med Studiebarometeret er å styrke arbeidet med kvalitetsutvikling i høyere utdanning og gi nyttig informasjon om studiekvalitet. Den ble gjennomført for ellefte gang høsten 2023.

1.1 Hvem inngår i undersøkelsen?

Samtlige institusjoner som tilbyr høyere utdanning i Norge, blir hvert år invitert til å delta i Studiebarometeret. Undersøkelsen omfatter studieprogram på bachelor- og mastergradsnivå som tilbys i Norge og som varer i minst tre semester. Dette inkluderer ordinære bachelor- og mastergradsstudier samt 4-, 5- og 6-årige utdanninger som utøvende musikkutdanninger, lærerutdanninger, sivilingeniør, medisin, veterinær og lignende. I 2023 deltok alle universiteter og statlige høyskoler, med unntak av de militære utdanningsinstitusjonene. De aller fleste private høyskolene deltok også.

Alle studenter i sitt 2. studieår på bachelor- og mastergradsprogrammer som er registrert som studenter i høstsemesteret, inngår i undersøkelsen. På lengre profesjonsutdanninger og femårige masterprogrammer spør vi studenter på 2. og 5. studieår. Undersøkelsen omfatter ikke studenter som er i permisjon. Høsten 2023 utgjorde dette en populasjon på cirka 71 600 studenter. Undersøkelsen omfattet 41 institusjoner med til sammen 1 947 studieprogrammer, fordelt på 940 bachelorprogrammer og 1007 masterprogrammer.

2 Spørreskjemaet

2.1 Generelt om skjemaet

Spørreskjemaet inneholder en rekke spørsmål om studentenes oppfatninger av kvalitet i studieprogrammene i tillegg til spørsmål om studentenes engasjement, motivasjon og tidsbruk. Formålet med undersøkelsen er å måle studentenes oppfatning av eget studieprogram, ikke hva de tenker om hvert enkelt emne de studerer eller institusjonen de går på. Spørsmålene er derfor primært rettet mot studieprogramnivå, ikke emne- eller institusjonsnivå.

I undersøkelsen ønsker vi å dekke flere temaer, men samtidig uten at spørreskjemaet blir for omfattende. Dette løses ved at om lag $\frac{3}{4}$ av spørreskjemaet er fast, mens om lag $\frac{1}{4}$ kan endres fra år til år. Det gjøres primært ved at hele grupper av tematisk relaterte spørsmål (spørsmålsbatterier) tas ut og inn, avhengig av hva vi ønsker å dekke av tema. Vi kan da stille de samme spørsmålene igjen med noen års mellomrom, selv om spørsmålene ikke er en fast del av undersøkelsen. Tidligere år har den «dynamiske» delen av spørreskjemaet for eksempel omhandlet internasjonalisering, overgangen til høyere utdanning samt en ekstra grundig undersøkelse av praksis. I 2020 og 2021 var det viet ekstra plass til spørsmål knyttet til koronapandemien. I 2023 stilte vi blant annet nye spørsmål om bruk av kunstig intelligens i studiearbeidet og gjennomføring av studieprogrammet.

NOKUT har som hovedregel at vi stiller de samme spørsmålene til alle studenter, uavhengig av type studieprogram. Ett unntak er spørsmålene om praksis. Dette stilles bare til

studenter som svarer at de har hatt praksis som en del av studieprogrammet de går på. Dette forutsetter at de allerede har hatt (eller er i) praksis på det tidspunktet skjemaet sendes ut.

Undersøkelsen inneholder også noen få enkeltspørsmål, fritekstspørsmål og bakgrunnsspørsmål (kjønn og foreldrenes utdanning). Helt til slutt i skjemaet ber vi respondentene samtykke til at svardataene kan kobles med bakgrunnsopplysninger, og vi spør om NOKUT kan kontakte dem i fremtiden.

Studentene svarer på de aller fleste spørsmålene ved hjelp av en fem-delt Likert-skala fra «Ikke tilfreds (1)» til «Svært tilfreds» (5), «Ikke enig (1)» til «Helt enig (5)» eller «I liten grad (1)» til «I stor grad (5)». Mellom kategoriene har kun merkelappene 2, 3 og 4. På de fleste spørsmålene er det mulig å krysse av for «Vet ikke» eller «Vet ikke / ikke relevant».

Spørsmålene om studieinnsats og betalt arbeid er blant de få unntakene. Her skriver studentene inn timetall. Det er ikke mulig å fylle inn verdier høyere enn 80 timer på spørsmålene om organiserte læringsaktiviteter og egenstudier og 50 timer på betalt arbeid. I slike tilfeller får respondenten opp en feilmelding og må fylle ut en annen verdi for komme videre i skjemaet. Det er imidlertid mulig å hoppe over, og dermed ikke svare, på disse spørsmålene.

Se Vedlegg 1 for oversikt over temaer og svarkategorier i spørreskjemaet.

Studentene kan velge å besvare spørreskjemaet på bokmål, nynorsk, engelsk eller samisk.

Spørreskjemaet for 2023 kan lastes ned via denne lenken:

<http://www.studiebarometeret.no/no/artikkel/2>

2.2 Utvikling av skjemaet

NOKUT jobber kontinuerlig med å utvikle spørreskjemaet slik at spørsmålene skal være valide og enkle å forstå for respondentene, og på den måten redusere sannsynligheten for målefeil. Overordnet er målsetningen at det samlede settet med spørsmål i undersøkelsen skal fange opp forhold som er sentrale for å oppnå høy utdanningskvalitet.

Pilotering

Skjemaet ble første gang testet i en pilotundersøkelse blant studenter på seks studieprogram vinteren 2013. Utviklingen av spørreskjemaet var basert på erfaringene til blant annet Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU), Senter for profesjonsstudier (SPS), Universell, enkelte utdanningsinstitusjoner, NOKUT og kontaktpersoner i sektoren.

Skjemaet ble validert ved hjelp av flere innfallsvinkler: Det ble vurdert av studentgrupper før pilotundersøkelsen, respondentenes kommentarer i skjema ble analysert og det ble foretatt intervjuer av ti respondenter i etterkant. Samlet sett fikk skjemaet gode tilbakemeldinger, men noen justeringer ble gjort.

Endringer i skjemaet og videreutvikling av spørsmål

NOKUT har gjort endringer i spørreskjemaet hvert år siden oppstarten av Studiebarometeret. Som en hovedregel ønsker vi å beholde spørreskjemaet uendret fra år til år, men det er også et behov for å forbedre og videreutvikle enkeltspørsmål eller hele

spørsmålsbatterier. Endringene er basert på egne erfaringer og validitetsanalyser samt innspill fra referansegruppen eller andre i sektoren.

Endringer i spørreskjemaet gjøres i samråd med sektoren, blant annet gjennom Studiebarometerets referansegruppe. Denne består av medlemmer fra Kunnskapsdepartementet (KD), Universitets- og høgskolerådet (UHR), Norsk studentorganisasjon (NSO), Næringslivets hovedorganisasjon (NHO), Statistisk sentralbyrå (SSB), Rådgiverforum Norge, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) og Senter for profesjonsstudier (SPS) ved OsloMet.

I tillegg til endringer på grunn av utvikling av batterier eller enkeltspørsmål er det også alternerende spørsmålsbatterier, som beskrevet tidligere.

Validering av nye spørsmål

NOKUT gjennomfører valideringsundersøkelser av nye spørsmål/spørsmålsbatterier før de tas inn i Studiebarometeret. Dette gjøres for å sikre at dataene er av høy kvalitet. Hensikten er å teste hvorvidt respondentene oppfatter spørsmålene slik de er ment å oppfattes samt andre forhold som er relevante for spørsmålenes reliabilitet og validitet.

Nye spørsmål og endringer i eksisterende spørsmål blir som en hovedregel testet både kvalitativt og kvantitativt. Den kvalitative testingen består av fokusgruppeintervjuer med studenter fra ulike fagområder. Dette gir oss svar på hvordan ulike spørsmålsformuleringer blir forstått og tolket, og hva studentene legger vekt på når de svarer. Den kvantitative testingen gjennomføres som en spørreundersøkelse til en stor gruppe av studenter, der spørreskjemaet består av de nye spørsmålene vi ønsker å teste. Resultatene fra denne testingen brukes til statistiske analyser. I den kvantitative testingen er det også utstrakt bruk av fritekstfelt hvor respondentene blant annet kan svare på hvordan de forsto spørsmålet, noe som også gir oss nyttig informasjon. I sum er de ulike testmetodene svært verdifulle når vi utvikler spørreskjemaet.

Endringer i 2023

I 2023 inkluderte NOKUT nye spørsmål om valg av studiested og valg av studieprogram. Vi hadde spørsmål om dette tilbake i 2013 og 2014, og fant denne gangen ut at det var på tide å ta inn denne type spørsmål igjen. Spørsmålene er imidlertid annerledes i 2023 enn de var i 2013 og 2014 og kan derfor ikke sammenliknes. En viktig årsak til at disse spørsmålene ble inkludert igjen i 2023 er at desentralisert utdanning har blitt et politisk aktuelt tema. Ved å spørre studentene om hva som var viktig for dem når de valgte studiested og studieprogram kan vi blant annet få bedre innsikt i hvilken betydning studiestedstrukturen har for studentene.

Spørsmål om bruk av generativ kunstig intelligens var også nye spørsmål i 2023. Studentene fikk først et spørsmål om hvor ofte de bruker generativ kunstig intelligens i studiearbeidet sitt. De som svarte at de bruker det fikk et nytt spørsmål om hva de bruker det til. Spørsmålene ble inkludert fordi generativ kunstig intelligens på kort tid har fått stor betydning for utdanningssektoren. I første omgang ønsket vi å undersøke omfanget av bruk og hva som er de vanligste bruksformene.

Til slutt ble det også lagt inn spørsmål om planlagt gjennomføring av studieprogrammet. Studentene fikk først et spørsmål om de planla å gjennomføre programmet på normert tid, om de planla å bruke lenger tid enn normert eller om de planla å ikke fullføre programmet. Studentene som svarte ett av de to siste alternativene fikk et nytt spørsmål om hvorfor de

planla å bruke lenger tid eller hvorfor de planla å ikke fullføre. Disse spørsmålene ble inkludert for å se nærmere på hvorfor studenter ikke fullfører studiene sine på normert tid etter at Riksrevisjonen¹ i 2023 konkluderte med at for få studenter fullfører på normert tid.

Det ble også tatt ut noen spørsmål i 2023. Dette gjaldt alle nye spørsmål i 2022:

- Spørsmål om bruk og læring av digitale verktøy i undervisning.
- Spørsmål om hvorfor studentene svarte på Studiebarometeret
- Spørsmål om hvor studentene fikk informasjon om Studiebarometeret

3 Gjennomføring

3.1 Datagrunnlaget

Bakgrunnsopplysninger

NOKUT trenger data om hver enkelt student fra de studieadministrative systemene for å kunne gjennomføre Studiebarometeret. Disse dataene er primært kontaktdata (studentenes private e-postadresser, e-postadresse knyttet til institusjonen og telefonnummer). Via de studentadministrative systemene får NOKUT også noen personlige bakgrunnsvariabler (kjønn, alder, opptaksgrunnlag, karakterdata, statsborgerskap med flere) og en del andre data (navn på institusjon, navn på studieprogram, studieprogramkode, NUS-kode² med flere).

NOKUT fikk tillatelse fra hver av institusjonene til å innhente disse dataene fra Felles studentsystem (FS). Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør (Sikt) har tilgang til FS hos alle institusjonene og foretok uttrekket av data for NOKUT. Sikt har hjulpet NOKUT med å utarbeide gode spesifikasjoner for uttak av data. Ved å bruke én aktør til å trekke ut samme type data, med de samme spesifikasjonene, sikres et godt og sammenlignbart datagrunnlag for de fleste institusjonene. I tillegg er dette en svært ressurseffektiv måte å gjøre denne jobben på. Institusjoner som ikke bruker FS, rapporterte tilsvarende data (med de samme spesifikasjonene) direkte til NOKUT. Gjennom Sikt og institusjonenes direkte rapportering fikk NOKUT data på om lag 71 600 studenter.

Respondentene må aktivt samtykke til at svardataene fra spørreskjemaet kan kobles til disse bakgrunnsdataene. I invitasjonen ble det også opplyst om at studentene kunne reservere seg mot bruk av personopplysninger, eller be om at alle personopplysninger skulle slettes.

Kontroll av datautvalget

Alle dataene ble kontrollert og kvalitetssikret. Dubletter ble fjernet for å unngå utsending til samme student mange ganger og for at studentene kun skal være oppført med ett studieprogram. Ved dubletter blir oppføringen med lavest gradsnivå fjernet, mens ved likt gradsnivå fjernes forekomsten med lavest antall avlagte studiepoeng. En del av problematikken med dubletter skyldes fellesgrader (eller lignende ordninger) der studenter er registrert på samarbeidende program ved to institusjoner. I disse tilfellene spør vi

¹ <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2022-2023/universiteta-og-hogskulane-sitt-arbeid-med-a-vidareutvikle-kvaliteten-i-studieprogramma/>

² NUS-kode (Norsk Utdanning Standard) er en kode for klassifisering av utdanningen.

institusjonene hvor disse studentene bør høre hjemme, og vi beholder bare en av oppføringene.

Datakvaliteten er jevnt over god. Data for de fleste variablene (kontaktinformasjon, kjønn, alder, NUS-kode etc.) finnes for nesten alle studentene i målgruppen. Noen av bakgrunnsdataene, for eksempel karakterdata fra videregående opplæring, er imidlertid mer mangelfulle.

NOKUT bruker en del ressurser hvert år på å rette feil og unøyaktigheter i den store datamengden. Dette handler for eksempel om feil i NUS-koder og feil registrering av ulike opplysninger om studieprogrammene. I tillegg gjør vi en manuell gjennomgang av strukturen når det gjelder studieprogram og campus. Dette gjøres ofte i samråd med de enkelte institusjonene.

3.2 Markedsføring og oppfølging

For å oppnå best mulig deltagelse i Studiebarometeret ble det jobbet aktivt med markedsføringstiltak overfor studentene, både fra NOKUT og institusjonenes side. Den klart viktigste delen av dette arbeidet ble utført av institusjonene selv. Spesielt kan det nevnes at både NOKUT sentralt og flere institusjoner lokalt hadde svarpremier som ble trukket ut blant respondentene i undersøkelsen. NOKUT trekker 20 vinnere av gavekort blant dem som deltar i undersøkelsen: fem gavekort på 5 000 kroner og 15 gavekort på 1 000 kroner. Blant institusjonene varierer det om de har egne trekninger av svarpremier og hva disse svarpremiene er.

I tillegg brukte institusjonene vesentlig med ressurser på å informere studentene om Studiebarometeret og om betydningen av å svare på undersøkelsen. I denne forbindelse tilbød NOKUT ulike former for digitalt promotingsmateriell.

NOKUT sørget for at hver institusjon fikk tilgang til en egen nettside som fortløpende viste svarinngang for hvert studieprogram. Mange læresteder brukte dette verktøyet til å følge opp studieprogram med svak svarinngang i spørreperioden. NOKUT har gode indikasjoner på at dette er et svært nyttig verktøy for institusjonene, og at denne oversikten bidrar til å øke svarprosenten.

NOKUT har tidligere tilbudt institusjonene fysisk kampanjemateriell som de kan bruke i markedsføringen. Dette ble ikke gjort i 2023 fordi NOKUT var nødt til å redusere utgiftene sine.

Datainnsamlingen

NOKUT gjennomførte undersøkelsen ved hjelp av spørreverktøyet SurveyXact. Studentene kunne besvare skjemaet via datamaskin, nettbrett eller smarttelefon. Alle studentene fikk tilsendt en e-post med en invitasjon til å delta som inneholdt en lenke til spørreskjemaet.

Svarperioden

NOKUT ønsker å inkludere alle studenter som er registrert i høstsemesteret. Siste frist for å betale semesteravgiften ved en del institusjoner er 30. september, så uttrekk av populasjonen med bakgrunnsopplysninger (som beskrevet tidligere) må skje etter det. Etter at vi har mottatt bakgrunnsopplysningene, må det brukes noe tid på bearbeiding og kvalitetssikring. Perioden oktober–november er godt egnet for datainnsamling ettersom studentene da har rukket å gjøre seg en del erfaringer i løpet av høstsemesteret, samtidig

som de ennå ikke er inne i eksamensperioden. Det vil likevel være noen studieprogrammer der denne svarperioden ikke er optimal, for eksempel der studenter er ute i praksis i det samme tidsrommet. I 2023 ble datainnsamlingen gjennomført i perioden 24. oktober til 26. november.

Utsendelse av lenke til spørreundersøkelsen

Studentene fikk tilsendt invitasjon med unike lenker til undersøkelsen både via deres private e-postadresser og e-postadressen knyttet til institusjonen samt via SMS. I tillegg kunne studenter med registrert telefonnummer få tilgang til undersøkelsen ved å taste inn mobilnummeret sitt på Studiebarometerets påloggingside («iframe»). Innholdet i e-posten med invitasjonen ligger i vedlegg 2.

Hver student har et unikt skjema som det gis tilgang til via lenken som sendes ut til hver enkelt. Studentene kan endre besvarelsen når som helst i svarperioden, og det er den sist endrede versjonen av besvarelsen som lagres. Det er ikke mulig for en student å sende inn flere besvarelser. Studentene kan også velge å besvare delvis, for eksempel ved å kun svare på de første spørsmålene. Alle svar blir lagret.

Studenter som ikke hadde besvart skjemaet eller bare hadde besvart delvis, fikk tilsendt påminnelser på e-post og SMS. Tabell 3.1 gir en oversikt over de ulike utsendelsene.

Tabell 3.1 Oversikt over utsendelser, Studiebarometeret 2023.

Dato	Utsending
24. oktober	Invitasjon sendt til privat e-post
26. oktober	Påminnelse sendt på SMS
31. oktober	Påminnelse sendt til skole-e-post
2. november	Påminnelse sendt til privat e-post
9. november	Påminnelse sendt til privat e-post
26. november	Datainnsamling avsluttet

I tillegg til de planlagte påminnelsene ble det sendt noen ytterligere påminnelser mot slutten av datainnsamlingen etter avtale med enkelte institusjoner.

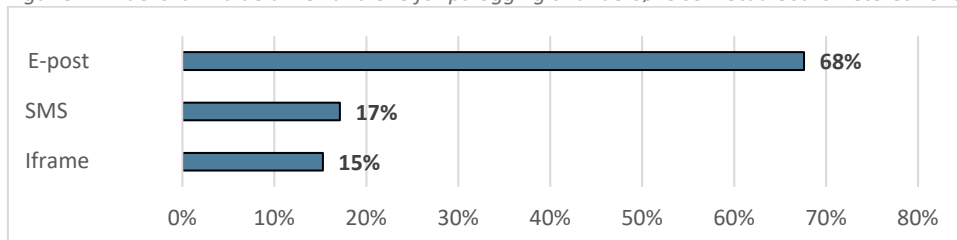
Tekniske hensyn og utfordringer

Det er usikkert om studentene sjekker e-postadressen knyttet til institusjonen like ofte som de sjekker sin private e-postadresse. Tidligere har mye tydet på at det er den private e-postadressen studentene primært bruker. Derfor ble første invitasjon til å delta i undersøkelsen og to av påminnelsene sendt til studentenes private e-postadresse. Det er en risiko for at ulike e-postleverandører (Gmail, Outlook, osv.) kan oppfatte utsendelsen som søppelpost («spam») slik at e-postene ikke kommer frem i innboksen til mottakerne. NOKUT samarbeider med institusjonene for å sikre at e-postene vi sender til studentenes e-postadresse på institusjonen, ikke blir stoppet av institusjonenes filter. På tross av dette tiltaket er det alltid en viss usikkerhet knyttet til om e-postene som kommer frem, faktisk blir lest av mottakerne.

En påminnelse ble sendt via SMS. Utsending av SMS er langt sikrere når det gjelder å faktisk nå mottakerne, og den tekniske løsningen for å sende ut SMS fungerer godt. Utfordringen med denne løsningen er at en del studenter kan oppfatte en SMS som mer pågående sammenlignet med en e-post. Det er også en utfordring at det ikke er plass til særlig mye

tekst i en SMS. Dermed er det vanskelig å gi mottakerne god informasjon om undersøkelsen og hva den handler om. En annen ulempe med utsending av SMS er at det er koste penger per SMS sendt. Vi er derfor tilbakeholdne med bruk av SMS.

Figur 3.1 Andel svar via de ulike kanalene for pålogging til undersøkelsen. Studiebarometeret 2023.

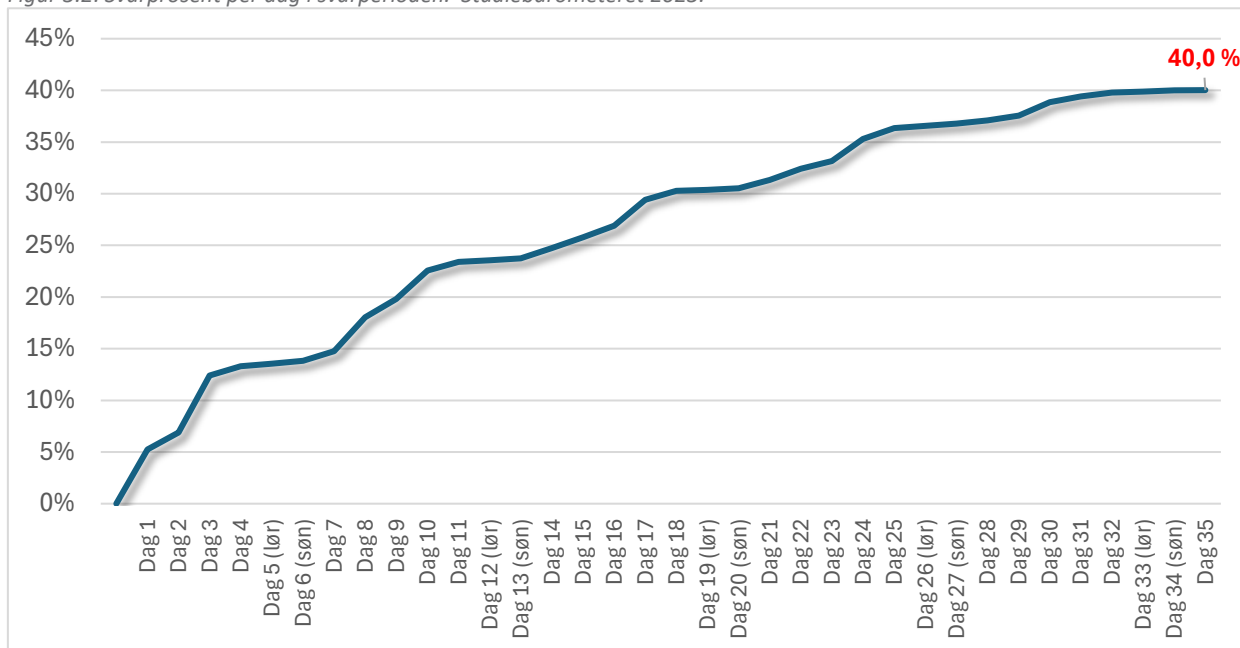

Figur 3.1 viser hvordan svarene fordeler seg på de tre kanalene for pålogging/besvarelse av undersøkelsen (e-post, SMS eller iframe). Nedgangen i andelen som bruker e-postlenken fortsetter i 2023. Andelen var 81 % i 2021, 73 % i 2022 og har fortsatt ned til 68 % i 2023. Økningen har først og fremst skjedd for Iframe-løsningen hvor andelen som brukte denne var nede i 4 % i 2021, mens den økte til 12 % i 2022 før den ytterligere økte til 15 % i 2023. Økningen kommer trolig av at flere studenter enn tidligere har blitt oppfordret av institusjonen til å benytte Iframe-løsningen. NOKUT har også markedsført denne i større grad ved å legge inn QR-kode til Iframe-løsningen på grafisk promoteringsmaterieil som institusjonene får tilgang til å bruke i markedsføringen av undersøkelsen. SMS har også økt noe fra 15 % i 2022 til 17 % i 2023.

Svarinnngang over tid

Figur 3.2 viser svarinngangen over tid gjennom datainnsamlingsperioden. Hvert punkt viser svarprosenten ved utløpet av den aktuelle dagen.

Figur 3.2: Svarprosent per dag i svarperioden. Studiebarometeret 2023.

Det var en jevn økning i svarprosent gjennom hele datainnsamlingsperioden, men med markante hopp i svarprosenten de dagene det ble sendt ut påminnelser. I tillegg til de

planlagte påminnelsene ble det sendt ut ekstra påminnelser 16. (dag 24) og 22. november (dag 30) til studenter ved institusjoner som ønsket dette.

Trenden gjennom datainnsamlingsperioden følger samme mønster som vi har sett tidligere år. Svarprosenten var på 5,2 % etter den første dagen i datainnsamlingen. Dette er lavere enn i fjor (6,6 %) og i tidligere år (8,2 % i 2021). Til tross for den svakere starten ble svarprosenten marginalt forbedret fra 39,5 % i 2022 til 40,0 % i år. Sammenliknet med toppårene på opp mot 50 % svar i 2017 til 2019 ser vi imidlertid en lavere økning gjennom hele svarperioden.

I løpet av datafangsten var det fire som ikke ønsket flere påminnelser. Disse tok direkte kontakt med NOKUT. I slike tilfeller sørger vi for at de ikke får flere henvendelser fra oss, men de inngår fortsatt som en del av datagrunnlaget, blant annet for å kunne beregne en reell svarprosent.

3.3 Personvern

På oppdrag fra NOKUT har Sikt – personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvern-regelverket. All informasjon behandles konfidensielt, og det offentliggjøres ikke informasjon som gjør det mulig å identifisere den som svarer. Det samles ikke inn sensitive person-opplysninger.

Personopplysninger (studentenes e-postadresser og telefonnummer) overføres fra Sikt og fra noen enkeltinstitusjoner til NOKUT. Dette overføres som krypterte og passord-beskyttede filer. Personopplysningene (som for eksempel alder og kjønn) beholdes og kobles med svardata kun for de studentene som aktivt samtykker til en slik kobling.

Bare de mest sentrale medarbeiderne i prosjektet Studiebarometeret i NOKUT har adgang til personopplysningene. Dataene lagres i spørreverktøyet SurveyXact og på lokale servere. Tilgangen er begrenset av personlige brukernavn og passord. Det overføres ikke data til nettportalen (Studiebarometeret.no) som kan gjøre det mulig å identifisere enkeltpersoner. Til denne portalen og dens underliggende database overføres data som er aggregert opp til programnivå, uten informasjon om respondentenes alder, kjønn etc.

Direkte personidentifiserbar informasjon (IP-adresser, e-postadresse og telefonnummer) slettes i etterkant av datainnsamlingen.

4 Svarinngang

4.1 Totalt

Svarprosenten i Studiebarometeret beregnes ut fra antall respondenter som har besvart minst ett spørsmål i undersøkelsen. I år endte undersøkelsen opp med en svarprosent 40,0 prosent. Dette er marginalt opp fra svarprosenten på 39,5 blant andre og femteårsstudentene i 2022, men fortsatt noe lavere enn i årene før hvor svarprosenten i undersøkelsen har variert mellom 40 og 50 prosent. I tabell 4.1 vises antall i populasjonen, antall respondenter og svarprosent fra 2013–2023.

I 2013 besvarte 32 prosent av studentene som fikk invitasjon til undersøkelsen. I 2014 svarte 42 prosent, og i 2015 økte andelen til 47 prosent. Svarprosenten sank derimot til 45 prosent i 2016, i stor grad på grunn av uforutsette tekniske utfordringer. I 2017–2019 økte

svarprosenten igjen og lå på 48–49 prosent. I 2020 gikk svarprosenten ned og endte på 44 prosent, og i 2021 gikk den ytterligere ned til 41. I 2022 endte den opp på 39,5 prosent, det laveste vi har hatt siden første gjennomføring i 2013. I 2023 økte den marginalt til 40,0 prosent.

Tabell 4.1: Svarprosent for Studiebarometeret 2013-2023. Andre- og femteårsstudenter.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall i populasjonen	55 008	58 753	60 891	63 674	64 191	65 067	65 120	69 398	73 707	71 538	71 601
Antall respondenter	17 590	24 634	28 710	28 740	30 850	31 256	31 927	30 250	30 222	28 226	28 658
Svarprosent	32 %	42 %	47 %	45 %	48 %	48 %	49 %	44 %	41 %	39 %	40 %

Tabell 4.1 viser også at populasjonen har økt siden 2013. Årsakene til dette er at flere institusjoner har blitt med i undersøkelsen, i tillegg til at antall studenter i Norge har økt i perioden.

Nedgangen i svarprosent i 2020 og 2021 skyldes antageligvis koronapandemien. Det kan ha vært mer utfordrende å informere studentene om undersøkelsen og oppmuntre dem til å svare. I årene etter pandemien har imidlertid svarprosenten fortsatt nedover. En mulig årsak er at vi ser tendenser til at det er vanskeligere å nå studenter ved hjelp av privat e-post, som tidligere har vært den utsendingsmetoden som vi har klart å nå flest studenter på. Flere studenter gir tilbakemelding om at e-posten havner i spamfilteret når vi sender til privat e-postadresse. Samtidig ser vi at flere studenter svarer ved hjelp av lenke sendt på SMS. For det andre kan være innslag av «undersøkelsestrøtthet» både blant studenter og ansatte på institusjonene. En fornying av undersøkelsen kan være nødvendig for å skape mer entusiasme rundt undersøkelsen.

Samtidig er en svarprosent på 40 i en så stor undersøkelse som distribueres digitalt fortsatt svært god. Analyser på nasjonalt nivå og i de fleste tilfeller på institusjons-, fakultets- og utdanningstypenivå vil ha stor grad av reliabilitet. For mindre studieprogram er man imidlertid avhengig av høy svarprosent for å få nok svarende til at det ikke er stor usikkerhet rundt resultatene. Dette er en viktig grunn til at vi har terskelverdier for visning av resultater på programnivå (se 7.1).

4.2 Institusjonsnivå

Det er stor variasjon i svarprosenten mellom de ulike institusjonene (tabell 4.2). Svarprosenten går fra 18 prosent (Atlantis Medisinske Høgskole) til 100 prosent (Barratt Due musikk institutt og Høyskolen for dansekunst). Disse institusjonene har få studenter, dersom vi tar utgangspunkt i institusjoner med minst 50 studenter har BI lavest svarprosent (24 prosent), mens Steinerhøyskolen har høyest med 77 prosent. De store forskjellene i svarprosent på ulike institusjoner er i hovedsak et resultat av lokal innsats for å informere om Studiebarometeret og oppfordre studentene til å svare.

Tabell 4.2: Svarprosent fordelt på institusjoner. Studiebarometeret 2023

Institusjon	Antall spurte	Antall svarende	Svarprosent
Ansgar høyskole	86	64	74 %
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	250	130	52 %
Atlantis Medisinske Høgskole	11	2	18 %
Barratt Due musikk institutt	7	7	100 %
Bergen Arkitekthøgskole	71	39	55 %
Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning	289	179	62 %
Fjellhaug Internasjonale Høgskole	49	36	73 %
Handelshøyskolen BI	4088	973	24 %
Høgskolen i Innlandet	2704	931	34 %
Høgskolen i Molde, vitenskapelig høgskole i logistikk	607	169	28 %
Høgskolen i Østfold	1564	667	43 %
Høgskulen for grøn utvikling			
Høgskulen i Volda	598	336	56 %
Høgskulen på Vestlandet	4051	1508	37 %
Høyskolen Kristiania	2933	1257	43 %
Høyskolen for Ledelse og Teologi	53	36	68 %
Høyskolen for dansekunst	10	10	100 %
Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS	164	43	26 %
Kunsthøgskolen i Oslo	212	102	48 %
Lovisenberg diakonale høgskole	303	197	65 %
MF vitenskapelig høyskole for teologi, religion og samfunn	224	110	49 %
NLA Høgskolen	549	228	42 %
NTNU - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	12415	5070	41 %
Nord universitet	2206	1232	56 %
Norges Handelshøyskole	1152	369	32 %
Norges idrettshøgskole	345	143	41 %
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	1808	835	46 %
Norges musikkhøgskole	176	57	32 %
Noroff University College	193	110	57 %
Oslo Nye Høyskole	556	295	53 %
OsloMet - storbyuniversitetet	5690	2014	35 %
Politihøgskolen	521	162	31 %
Steinerhøyskolen	57	44	77 %
Sámi allaskuvla/Samisk høgskole	19	10	53 %
UiT Norges arktiske universitet	4319	1982	46 %
Universitetet i Agder	3529	1528	43 %
Universitetet i Bergen	4932	2035	41 %
Universitetet i Oslo	6567	2162	33 %
Universitetet i Stavanger	3325	1523	46 %
Universitetet i Sørøst-Norge	3882	1696	44 %
VID vitenskapelige høgskole	1166	382	33 %

4.3 Utdanningstyper

NOKUT bruker noen ekstra variabler for analyseformål. En av disse er variabelen «utdanningstype» som deler inn studieprogrammene i grupper basert på sentrale fagområder. Denne har NOKUT utviklet for analyseformål. Utdanningstypene ligner på kategorien «faggrupper» i Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS), men er tilpasset de programmene/fagene som inngår i Studiebarometeret. Kategoriseringen ble endret i 2020.

Svarprosenten varierer en del mellom de ulike utdanningstypene (tabell 4.3), fra 25 prosent blant historiestudentene til 63 prosent blant studentene i primærnæringsfag. Variasjonen er noe lavere enn på institusjonsnivå. Svarprosenten er i stor grad påvirket av innsatsen for å få studenter til å svare på institusjonen, studiestedet, fakultetet/avdelingen, instituttet og/eller på studieprogrammet, og i mindre grad påvirket av fagtilhørighet.

Tabell 4.3: Svarprosent fordelt på utdanningstype. Andre- og femteårsstudenter. Studiebarometeret 2023.

Utdanningstype	Antall i populasjonen	Antall svarende	Svarprosent
Arkeologi	160	51	32 %
Arkitektur	643	329	51 %
Barnehagelærer	1870	1009	54 %
Barnevern	930	351	38 %
Bildende kunst og kunsthåndverk	1008	515	51 %
Bioingeniør	322	190	59 %
Biologi	1246	583	47 %
Ergo- og fysioterapi	655	316	48 %
Ernæring	326	155	48 %
Fag- og yrkesfaglærer	264	102	39 %
Farmasi	412	199	48 %
Filosofi	137	40	29 %
Fysikk	220	109	50 %
Geografi	356	142	40 %
Geologi	392	192	49 %
Grunnskolelærer	4303	1780	41 %
Handel og markedsføring	1331	405	30 %
Helse- og sosialfag, andre	3668	1647	45 %
Historie	594	150	25 %
Hotell- og reiselivsfag	175	83	47 %
Humanistiske fag, andre	910	302	33 %
Idrett	1037	418	40 %
Informasjons- og datateknologi	3700	1358	37 %
Ingeniør	3298	1440	44 %
Juridiske fag	2488	852	34 %
Kjemi	438	188	43 %
Lektor	1717	641	37 %
Matematikk og statistikk	202	71	35 %
Medie- og informasjonsfag	1337	702	53 %
Medisin	1368	600	44 %
Musikk, dans og drama	1056	513	49 %

Naturvitenskapelige fag, andre	1339	609	45 %
Odontologi	294	137	47 %
Pedagogikk	2327	776	33 %
Primærnæring	417	262	63 %
Psykologi	2156	811	38 %
Religion	511	255	50 %
Samferdsel og sikkerhet	1980	765	39 %
Samfunnsfag, andre	593	233	39 %
Samfunnsøkonomi	555	187	34 %
Sivilingeniør	4336	1913	44 %
Sosialantropologi	245	77	31 %
Sosialt arbeid	971	467	48 %
Sosiologi	461	157	34 %
Språk	810	274	34 %
Statsvitenskap	1683	671	40 %
Sykepleie	4367	1911	44 %
Vernepleie	1239	466	38 %
Økonomiske og administrative fag	10754	3254	30 %

4.4 Hvem besvarte undersøkelsen?

I tabell 4.4 viser vi statistikk for populasjonen, dvs. alle som mottok undersøkelsen, og nettoutvalget, dvs. de som svarte på undersøkelsen (besvarte minst ett spørsmål), ut ifra noen sentrale bakgrunnsvariabler.

Når det kommer til de kjente bakgrunnsvariablene vi ser på her, er forskjellen mellom populasjon og nettoutvalg svært liten. Bachelorstudenter innenfor helse-, sosial- og idrettsfag er noe overrepresentert blant dem som svarte sammenlignet med hele populasjonen. Studenter innenfor økonomiske og administrative fag, særlig på bachelornivå, er noe underrepresentert.

Alt i alt indikerer dette at resultatene fra undersøkelsen er representative langs de variablene vi her ser på. I analysesammenheng bør en likevel være klar over de forskjellene som vises i tabellen, for eksempel dersom analysene inkluderer variabler der det er store kjønnsforskjeller.

Tabell 4.4: Populasjon og nettoutvalg fordelt på sentrale bakgrunnsvariabler. Studiebarometeret 2022.

	Populasjon	Nettutvalg	Differanse
I alt	100,0	100,0	
Kjønn			
Kvinner	58,9	63,4	4,5
Menn	41,1	36,7	-4,4
Nivå/Studieår			
2. år bachelor	54,2	55,4	1,2
2. år master (5-6-årig)	11,3	13,3	2,0
5. år master (5-6-årig)	10,6	9,7	-0,9
2. år master (2-årig)	23,8	21,7	-2,1
Nivå/Fagfelt (NUS)			
Bachelor	100,0	100,0	
Helse-, sosial- og idrettsfag	25,8	28,8	3,0
Humanistiske og estetiske fag	8,6	9,0	0,4
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	7,4	8,3	0,9
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	19,9	20,7	0,8
Primærnæringsfag	0,7	1,1	0,4
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	3,5	3,5	0,0
Samfunnsfag og juridiske fag	12,9	12,7	-0,2
Økonomiske og administrative fag	21,3	15,9	-5,4
Master	100,0	100,0	
Helse-, sosial- og idrettsfag	17,2	17,9	0,7
Humanistiske og estetiske fag	6,2	6,1	-0,1
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	23,2	23,4	0,2
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	25,2	27,6	2,4
Primærnæringsfag	0,6	0,7	0,1
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	1,2	1,0	-0,2
Samfunnsfag og juridiske fag	14,9	14,3	-0,6
Økonomiske og administrative fag	11,5	9,0	-2,5
Alder (gjennomsnitt)	25,9	25,8	-0,1
Karakterpoeng VGS (gjennomsnitt)	43,7	44,5	0,8

4.5 Tidsbruk

Ved utsendelse av spørreskjemaet til studentene indikerte vi at det ville ta ca. 8–12 minutter å gjennomføre besvarelsen. Studentene kan starte å besvare skjemaet, ta en pause og fortsette senere. I mellomtiden kan skjemaet stå åpent, eller det kan lukkes og åpnes igjen. Med noen få unntak er det mulig å hoppe over enkeltspørsmål.

Mediantiden blant alle som svarte var på 10 minutter og 40 sekunder. Ved beregning av gjennomsnittlig tidsbruk på utfylling av skjema har vi bare inkludert de som gjennomførte undersøkelsen på under 30 minutter. På den måten unngår vi at beregningen av tidsbruk påvirkes kraftig av de som har tatt lange pauser i utfyllingen. Flere av respondentene har en registrert tidsbruk på flere dager. Det er ikke mulig for oss å registrere pauser i utfyllingen eller bare registrere «aktiv tid».

Gjennomsnittlig tidsbruk var på omtrent 11 minutter i 2023. Dette er litt mindre enn i 2022 hvor gjennomsnittet var omtrent et halvt minutt lenger. Det er vesentlig mindre enn i 2021 hvor studentene brukte om lag 16 minutter på å svare på spørreskjemaet. For de som ikke svarte på minst ett av de to fritekstfeltene i undersøkelsen, var gjennomsnittlig tidsbruk på omtrent 10 minutter.

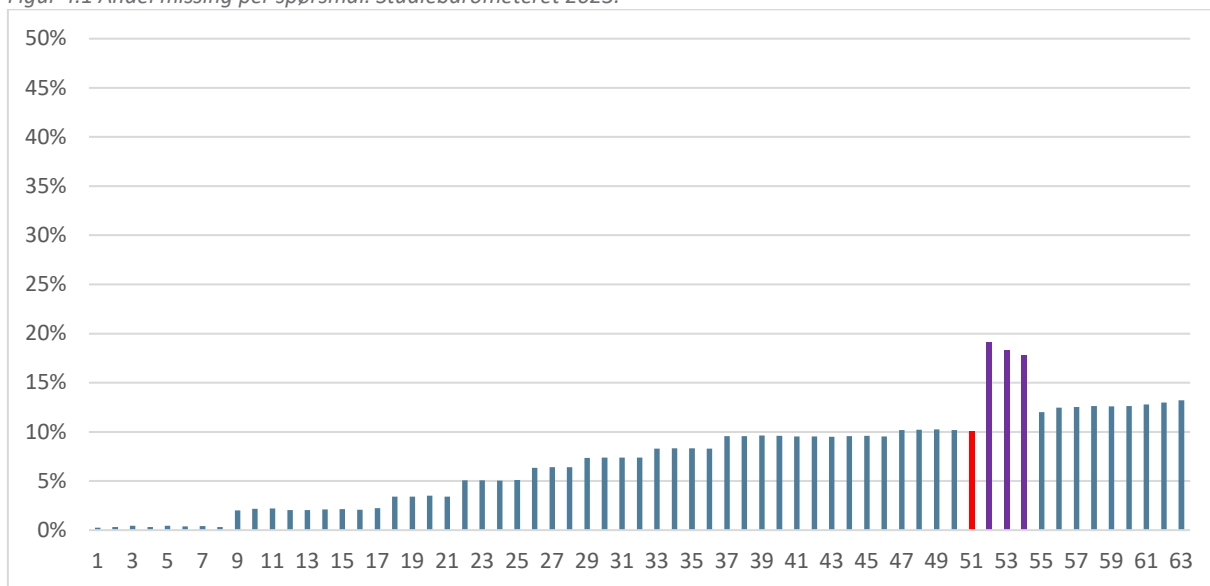
4.6 Frafall underveis i utfyllingen

34 933 studenter svarte på minst ett spørsmål i undersøkelsen. To spørsmål var obligatoriske å fylle ut: «Jeg går på det studieprogrammet jeg helst vil gå på» og et spørsmål om samtykke til å koble svarene studenten har avgitt med bakgrunnsdata om studenten.

Vi måler frafall underveis ved å se på spørsmålet om overordnet tilfredshet. Da har vi et fast målepunkt fra år til år, og dette spørsmålet er plassert omtrent på samme sted i den faste delen av spørreskjemaet fra år til år. I 2020 var frafallet underveis i utfyllingen av skjemaet på 20 prosent, i 2021 var det på 16 prosent, mens det i 2022 og i 2023 var på 11 prosent. Årsaken til nedgangen er trolig at spørreskjemaet er kortere i 2022 og i 2023 enn i tidligere år.

Figur 4.1 viser andel «missing» for hvert av de faste spørsmålene i spørreskjemaet i 2022.

Figur 4.1 Andel missing per spørsmål. Studiebarometeret 2023.

Det faller fra flere respondenter jo lenger ut i undersøkelsen de kommer. Dette er ikke overraskende, da man vil forvente at en del respondenter vil gå lei underveis i undersøkelsen og ikke fullfører, og at tendensen vil øke jo flere spørsmål de har svart på. Det er verdt å merke seg at beregningen av «ikke besvart» inkluderer både de som har lukket skjemaet i nettleseren og dermed ikke svarer på flere spørsmål og de som fortsatt henger med i utfyllingen, men av en eller annen grunn ikke besvarer ett eller flere spørsmål.

Det er et hopp i frafallet etter første og andre spørsmålsbatteri. Vanligvis pleier hoppet etter første spørsmålsbatteri å være på rundt 5 prosent. I år er det nede i 2 prosent, og det øker ikke til 5 prosent før ved fjerde spørsmålsbatteri.

Den røde søylen er det obligatoriske spørsmålet «Jeg er, alt i alt, tilfreds med studieprogrammet jeg går på». De tre høyeste søylene, markert i lilla, er de tre spørsmålene om gjennomsnittlig tidsbruk på henholdsvis organiserte læringsaktiviteter, egenstudier og betalt arbeid. Disse har alltid en langt høyere andel «missing» enn de andre spørsmålene. Det skyldes både at spørsmålene i seg selv er mer krevende å svare på ved at det ofte krever mer tenking og refleksjon enn andre spørsmål. I tillegg til er det ikke mulig å svare «Vet ikke» eller «Ikke relevant» på dette spørsmålet, noe som studentene har mulighet til på nesten alle andre spørsmål. De som enten ikke kan eller ikke vil svare her, blir dermed registrert som «ikke besvart», og det vil naturlig gi en høyere andel «ikke besvart» enn de andre spørsmålene.

5 Bearbeiding av data i etterkant

Etter at datafangsten er over, sitter NOKUT på en betydelig mengde informasjon om studiekvaliteten og studiehverdagen i norsk høyere utdanning. Dette er informasjon av interesse for flere, og derfor tilrettelegger NOKUT data for en rekke formål, slik som:

- Anonymiserte rådata til institusjonene, slik at institusjonene kan gå dypere inn i tallmaterialet som gjelder studieprogrammene ved egen institusjon.
- Grafiske rapporter til institusjonene, slik at det er lettere å få en overordnet oversikt over resultatene.
- Fil med anonymiserte institusjonsspesifikke data til Sikt, som gjør dette tilgjengelig i rapporteringsverktøyet Tableau, slik at hver institusjon kan se sine data der.
- Individdata som oversendes til og lagres hos Sikt, tilgjengelig for analyse- og forskningsformål.
- Visning i nettportalen på www.studiebarometeret.no

Videre foretar NOKUT egne analyser og rapporteringer av resultatene fra undersøkelsen, der områder av spesiell interesse eller aktualitet analyseres nærmere. Dette kan dreie seg om problemstillinger som ønskes undersøkt av institusjonene, media, Kunnskapsdepartementet og eventuelt andre, eller det kan være på grunnlag av interessante observasjoner i undersøkelsen gjort av NOKUT selv. Analysene publiseres på <https://www.nokut.no/studiebarometeret/analyser>.

Tidsserier

Det er spesielt krevende å synkronisere siste års data med data fra tidligere år. Dette er nødvendig for å kunne ha tidsserier på studieprogramnivå i nettportalen og i analyser. Hvert studieprogram må ha samme studieprogramkode og institusjonskode i alle de

aktuelle årene. Mange studieprogrammer matcher ikke over tid. Årsakene kan være at de har skiftet studieprogramkode, at studieprogrammet er nytt, at et studieprogram er lagt ned eller at institusjonskoden er skiftet (typisk ved fusjoner). NOKUT tar en manuell gjennomgang av dataene for å fange opp de tilfellene av ikke-match som skyldes ting som endring av studieprogramkode.

Det kan også være endringer i spørsmålsformuleringer som gjør at det blir brudd i tidsserier.

Dubletter

Dubletthåndteringen, som er omtalt tidligere i rapporten, påvirker også databehandlingen i etterkant av undersøkelsen. Fellesgradsdubletter som ble fjernet før utsending av spørreskjema, dupliseres i etterkant slik at svarene deres gjelder begge studieprogrammene de er registrert ved³. Dette er gjort i samråd med institusjonene.

Ferdige datasett

NOKUT opererer med flere parallelle datasett:

- Unike respondenter for 2023, som brukes som basis for egne analyser og oversending til Sikt, der forskere kan bestille dataene.
- Alle respondenter for 2023 der svarene for fellesgradsstudenter som skal dupliseres er lagt til. Dette brukes som basis for oversending av data og resultater til institusjonene og som basis for datasettet omtalt i punktet under.
- Data fra flere år som inkluderer dupliserte fellesgradsstudenter. Dette brukes som basis for nettportalen.

Datasettene er nødvendige for å kunne tjene alle formålene nevnt tidligere i rapporten. Datasettene konverteres også til filer med studieprogram som observasjonshet i stedet for individ.

6 Indeksene i Studiebarometeret

Spørreskjemaet består av flere spørsmålsbatterier eller grupper av tematisk beslektede spørsmål, hvor hvert av spørsmålene er ment å belyse forskjellige aspekter ved et overordnet fenomen (for eksempel læringsmiljø). I nettportalen og i enkelte analyser presenteres disse spørsmålene samlet i form av indekser. Indeksverdiene er ment å gi et helhetlig bilde av det overordnede fenomenet vi forsøker å måle. Indeksverdiene er gjennomsnittscoren av hvert av disse beslektede spørsmålene. Alle svarene studentene gir inngår i beregning av gjennomsnitt.

Spørsmålsbatteriene har et innledende hovedspørsmål etterfulgt av påstander med en fem-delt Likert-skala som går fra 1 til 5. Ytterpunktene er enten merket med «ikke enig / helt enig», «ikke tilfreds / svært tilfreds» eller «i liten grad / i stor grad». Hvilke formuleringer som er brukt i de ulike spørsmålsbatteriene avhenger av ordlyden på det innledende hovedspørsmålet og hver enkelt påstand i batteriet. De fleste spørsmålsbatteriene er utviklet med tanke på at det skal konstrueres en indeks på bakgrunn av de enkelte spørsmålene/påstandene. For at disse indeksene skal gi meningsfulle resultater må hvert

³ Dette gjelder kun studenter registrert på fellesgrader som er registrert ved to institusjoner på det tidspunktet undersøkelsen utføres, og det omfatter svært få studenter.

enkelt spørsmål måle den samme underliggende dimensjonen, og spørsmålene må ha en høy nok indre konsistens. Vi ser på samvariasjonen mellom de ulike spørsmålene, undersøker dimensjonalitetsreduksjon ved hjelp av faktoranalyse og indre konsistens ved hjelp av Cronbachs Alfa. Vi gjør også en kvalitativ vurdering av innholdet i spørsmålene.

Spørsmålene i Studiebarometeret gir ordinale data. Med andre ord vil et spørsmål med en fem-delt Likert-skala gi verdier som er gjensidig utelukkende og som kan rangeres, men vi kan ikke si noe sikkert om avstanden mellom verdiene. For eksempel kan vi si at 4 er høyere enn 2, men vi kan ikke si at det er dobbelt så høyt. Det kan også tenkes at avstanden mellom verdi 1 og 2 er større enn avstanden mellom verdi 3 og 4. Vanlig faktoranalyse forutsetter kontinuerlige data, med andre ord data på intervall- eller forholdstallsnivå. Rent praktisk kan man utføre en standard faktoranalyse på ordinale data, og i mange tilfeller vil det kunne gi et «godt nok» svar på spørsmålet om dimensjonalitet. Ulempen med en slik fremgangsmåte er at estimatene blir mindre presise.

Det finnes imidlertid alternativer som er tilpasset ordinale data. Et slikt eksempel er faktoranalyse basert på en polykorisk korrelasjonsmatrise. Polykorisk korrelasjon kan brukes på ordinale data dersom man kan forutsette at de ordinale variablene er en kategorisering av en normalfordelt og kontinuerlig latent variabel. I praksis er det ikke mulig å undersøke hvorvidt denne forutsetningen holder, og man må derfor gjøre en teoretisk antagelse. I vårt tilfelle er variablene basert på spørsmål om holdninger og oppfatninger om ulike sider ved kvaliteten på et studieprogram. Det er rimelig å anta at dette egentlig er kontinuerlige fenomener som deretter er blitt kategorisert i et spørreskjema. Metoden vi bruker er å først beregne en korrelasjonsmatrise med polykoriske korrelasjoner. Deretter utfører vi en faktoranalyse med utgangspunkt i korrelasjonsmatrisen. Resultatene fra en faktoranalyse utført på en polykorisk korrelasjonsmatrise kan tolkes på samme måte som resultatene fra en vanlig faktoranalyse.

Som en hovedregel forholder vi oss til Kaisers kriterium som sier at man beholder alle faktorer med en «eigenvalue» høyere enn 1. Kaisers kriterium er en velkjent og ofte brukt metode for å identifisere antall faktorer. Metoden er blitt kritisert for å være noe upresis ved at den kan føre til en overestimering av antall faktorer. Vi vurderer at denne metoden er akseptabel til vår bruk. I noen tilfeller, for eksempel dersom en faktor har en eigenvalue som kun er marginalt høyere enn 1, kan vi gjøre andre vurderinger. Hensikten med faktoranalysene er å sikre at vi ikke beregner en indeks for en gruppe av spørsmål som egentlig måler to (eller flere) helt forskjellige ting.

Når det gjelder hvilke variabler som skal inngå i indeksen (faktoren), setter vi en nedre grense for faktorladningene på 0,4. Dette er forholdsvis liberalt, og man kunne argumentert for en strengere grense på for eksempel 0,6. I vårt tilfelle er imidlertid ikke hensikten å redusere antall variabler i en indeks mest mulig, men å sørge for at alle variablene vi bruker i en indeks er knyttet til den samme underliggende dimensjonen. Spørsmålsbatteriene i Studiebarometeret inneholder typisk en håndfull variabler. Dersom vi skulle konstruert noen få indekser på bakgrunn av et høyt antall variabler, ville det vært mer naturlig med en høyere grenseverdi.

Etter at faktoranalysen er utført, beregner vi Cronbachs Alfa for de variablene som inngår i den identifiserte faktoren/indeksen. Alfa er et mål på indre konsistens. Dette kan forstås som at Alfa måler hvor godt relatert de enkelte variablene er som en gruppe. En høy Alfa trenger ikke nødvendigvis å bety at alle variablene er knyttet til den samme underliggende dimensjonen. Dette er årsaken til at vi utfører en faktoranalyse først. Når det gjelder Alfa, opererer vi ikke nødvendigvis med en absolutt terskelverdi, men vi ønsker i hovedsak at

Alfa skal være minst 0,7. En vanlig praksis er å si at en Alfa på minst 0,7 er «akseptabelt», mens en Alfa på minst 0,8 er «bra» og en Alfa på minst 0,9 er «utmerket». Samtidig kan en Alfa nær 1,0 (typisk over 0,95) tyde på at flere av spørsmålene som inngår er nesten helt like hverandre. I slike tilfeller vil vi vurdere hvorvidt ett eller flere av spørsmålene bør tas ut av indeksen.

Vi utfører en faktoranalyse etterfulgt av en beregning av Alfa for alle spørsmålene innenfor hvert enkelt spørsmålsbatteri for de spørsmålsbatteriene hvor vi er interesserte i å beregne en indeks. Som et eksempel på denne prosessen utfører vi først en faktoranalyse på fem variabler fra spørsmålsbatteri A. Dersom faktoranalysen identifiserer én tydelig faktor og alle de fem variablene har tilstrekkelig høye faktorladninger, går vi videre med alle variablene. Dersom kun fire av de fem variablene har tilstrekkelig høye faktorladninger, går vi kun videre med disse fire variablene.

7 Studieprogrammene og nettportalen

Hvert år publiseres resultatene fra studentundersøkelsen i nettportalen Studiebarometeret.no. I portalen er det mulig å søke opp og se resultater for hvert enkelt studieprogram og å sammenligne resultatene fra inntil tre forskjellige program. I tillegg blir resultatene vist sammen med gjennomsnittet for utdanningsgruppen⁴ programmet tilhører så lenge det er mange nok program med mange nok svarende innenfor denne utdanningsgruppen. Dersom det er for få program med mange nok svarende i utdanningsgruppen, vises gjennomsnittet for faggruppen programmet tilhører. Dersom det er for få svar innenfor faggruppen, vises ingen ytterligere snittverdier. Brukere av nettportalen kan også velge tidsserievisning og sammenligne resultatene med tidligere år. I tillegg er det mulig å se mer detaljerte statistiske data som svarfordeling og standardavvik.

Resultatene fra studentundersøkelsen vises i nettportalen med gjennomsnittlige score på spørsmålene i skjemaet. Gjennomsnittscoren beregnes både på enkeltspørsmål og på grupper av beslektede spørsmål, kalt indekser (beskrevet i kapittel 5).

7.1 Studieprogrammer og terskelverdier

Populasjonen for Studiebarometeret 2023 er fordelt på 1 947 studieprogrammer. Mange studieprogram er små, med få mottakere av spørreskjema. For å unngå at enkelt svar skal gi store utslag og samtidig sikre anonymitet for studentene opererer NOKUT med nedre terskelverdier for visning av svardata i nettportalen:

- Mellom 6 og 9 svarende og svarprosenten høyere enn 49,5 prosent
- Minst 10 svarende og svarprosent høyere enn 19,5 prosent

I 2022 var det 950 (48,8 prosent) av studieprogrammene som ikke tilfredstilte terskelverdiene, mens 997 (51,2 prosent) av studieprogrammene tilfredstilte terskelverdiene for nettportalen.

⁴ I nettportalen grupperes studieprogrammene i fagfelt, faggruppe og utdanningsgruppe. Dette er kategoriseringer av studieprogram som er hentet fra SSBs Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS). Hvert studieprogram er plassert i NUS-kodeverket. Fagfelt er øverste nivå i NUS, disse fremkommer som de åtte hovedkategoriene på Studiebarometerets forside. I hvert fagfelt finnes det flere faggrupper (plassert under hvert fagfelt på forsidene), som igjen er delt inn i utdanningsgrupper.

Hovedårsaken til at studieprogrammene ikke når terskelverdiene er et lavt antall studenter på studieprogrammene. 12 prosent av alle studieprogrammene hadde færre enn seks studenter i populasjonen, og 36 prosent hadde færre enn seks svarende.

7.2 Sammenslåing av data og visning i nettportalen

For å kunne vise svardata for flere studieprogram slår vi sammen svardata fra 2022 og 2023 for de studieprogrammene som ikke tilfredstilte terskelverdiene i 2023. For at et program skal vises med sammenslåtte data må minst 3 studenter ha svart på årets undersøkelse, og disse må utgjøre minst en fjerdedel av det samlede antall svar for begge år.

For 587 studieprogrammer ble resultatene for 2022 og 2023 slått sammen. Av disse var det 266 som ikke oppfylte terskelverdiene selv etter sammenslåing, mens 301 oppfylte terskelverdiene etter sammenslåingen.

Til sammen blir det derfor vist resultater i nettportalen for 1298 studieprogrammer. De studieprogrammene som ikke oppfyller terskelverdiene for visning av resultater, er likevel søkbare og synlige med navn og bakgrunnsinformasjon i portalen.

For Studiebarometeret 2023 viser portalen svardata for 67 prosent av alle programmene, en liten nedgang fra 68 prosent i fjor, mens det i 2021 ble vist resultater for 75 prosent av programmene. Det er to årsaker til at visningsgraden har gått ned. Det ene er lavere svarprosent og det andre er at det i år er færre studenter per program i 2022 og 2023 enn det var i 2021. 93 prosent av studentene som er invitert til å delta i undersøkelsen, går på et studieprogram som vi viser resultater for.

På bakgrunn av innspill fra sektoren har NOKUT også innført et varsel i portalen for programmer der det er få svarende, men ikke for få til at resultatene vises. Ved 15 eller færre svarende dukker det opp et varsel («NB! Få svarende») på programsiden. Terskelen er satt til under 16 svarende, siden NOKUT vurderer at under dette antallet vil en enkelt respondent potensielt kunne ha uforholdsmessig stor innflytelse på snittverdiene på programmet (om de avgir svar i de ekstreme endene av skalaen). I 2022 vises 630 programmer med varsel i portalen.

Vedlegg 1 – Oversikt over spørreskjemaet

Vedleggstabell 1: Oversikt over spørreskjemaet. Studiebarometeret 2023

Tema	Svarskala	Merknad
Undervisning	Ikke enig – helt enig	Sist endret i 2018
Tilbakemelding og veiledning	Ikke tilfreds – svært tilfreds	Noe justert i 2018
Omfang av tilbakemelding og veiledning	Antall ganger	Valgfritt på institusjonsnivå, fra 2015
Faglig og sosialt miljø	Ikke tilfreds – svært tilfreds	Sist endret i 2015
Organisering av studieprogrammet	Ikke tilfreds – svært tilfreds	Sist endret i 2017
Vurderingsformer	I liten grad – i stor grad	Sist endret i 2017.
Eget læringsutbytte	Ikke tilfreds – svært tilfreds	Fra 2013
Eget engasjement	Ikke enig – helt enig	Sist endret i 2014
Overordnet tilfredshet	Ikke enig – helt enig	Fra 2013
Tidsbruk på faglige aktiviteter og betalt arbeid	Antall timer	Sist endret i 2014
Praksis	Ikke tilfreds – svært tilfreds	Ny i 2020. Kun til de som har hatt praksis.
Tilknytning til arbeidslivet	I liten grad – i stor grad	Endret i 2019.
Bruk av ulike undervisningsformer	I liten grad – i stor grad	Valgfritt på institusjonsnivå, fra 2014
Undervisningsformenes bidrag	I liten grad – i stor grad	Valgfritt på institusjonsnivå, fra 2014
Kunstig intelligens - omfang	Bruker ikke – bruker ofte	Nytt i 2023
Kunstig intelligens - bruk	Avkrysning - flervalg	Nytt i 2023, inkluderer fritekstspørsmål
Gjennomføring av studieprogrammet	Avkrysning - enkeltvalg	Nytt i 2023
Gjennomføring av studieprogrammet – hvorfor bruke mer tid på studiet	Avkrysning - flervalg	Nytt i 2023. Kun til studenter som svarer de vil bruke mer tid på studiet
Gjennomføring av studieprogrammet – hvorfor vurdere å slutte på studiet	Avkrysning - flervalg	Nytt i 2023. Kun til studenter som svarer at de vurderer å slutte på studiet
Informasjon om deg		
Generelle kommentarer om studieprogrammet		
Generelle kommentarer om undersøkelsen		
Samtykke		

Vedlegg 2 – Epostinvitasjon til studentene

Kjære student, si din mening om studieprogrammet ditt!

Dette er en invitasjon til å delta i Studiebarometeret – den nasjonale undersøkelsen om studiekvalitet.

Scroll down to see the invitation in English.

Undersøkinga er òg tilgjengeleg på nynorsk.

Formål

Studiebarometeret gjennomføres for å fange opp studentenes syn på utdanningskvalitet. Formålet er å øke studiekvaliteten og gi nyttig informasjon til høyskoler/universiteter, studenter og andre. Resultatene gir utdanningsinstitusjonene mulighet til å gjøre forbedringer. I tillegg brukes resultatene til forskning på utdanningskvalitet. Undersøkelsen utføres av NOKUT på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Undersøkelsen går til studenter i 2. eller 5. studieår. Totalt får ca. 70 000 studenter tilsendt undersøkelsen. Vi har fått tillatelse fra universitetet/høyskolen til å hente ut direkte personidentifiserbare opplysninger (e-postadresse og telefonnr.) og indirekte personidentifiserbare opplysninger (studieprogram, kjønn, alder, kommunetilhørighet ved søknadstidspunkt, opptaksgrunnlag (generell studiekompetanse, yrkesfag eller lignende), karaktersnitt fra videregående og universitetet/høyskolen og statsborgerskap).

Hva innebærer det for deg å delta?

Å delta i undersøkelsen innebærer å fylle ut et spørreskjema. Dette tar ca. 8-12 minutter. Alle som svarer er med i trekningen av 5 gavekort på 5 000 kr og 15 gavekort på 1 000 kr.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i undersøkelsen. Du kan når som helst og uten grunn kreve at vi fjerner alle opplysninger om deg.

Trykk på knappen under for å svare på undersøkelsen:

Klikk her for å svare

Lenken er personlig og må ikke videresendes!

Du kan svare på undersøkelsen til og med den 26. november.

Reserveløsning/Problemer?

Hvis lenken ikke fungerer, kan du gjøre følgende:

Gå til siden <https://www.nokut.no/studiebarometeret/login>

Skriv inn ditt mobilnummer og du får en ny lenke på SMS

Personvern - Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

All informasjon som samles inn behandles konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det vil ikke bli offentliggjort data som kan identifisere den enkelte. Rambøll AS bistår NOKUT i gjennomføringen og utsendingen av undersøkelsen og har tilgang til e-postadresser og telefonnummer frem til undersøkelsen stenges. NOKUT samarbeider med den enkelte høyskole og universitet. Disse vil få tilgang til svardata, men

ikke identifiserbare personopplysninger som f.eks. e-postadresse, kjønn og alder.

Bakgrunnsinformasjon utleveres fra institusjonene til NOKUT for alle studentene, på bakgrunn av en rettslig forpliktelse. Informasjonen benyttes i en frafallsanalyse som gjennomføres på bakgrunn av allmenn interesse. Det gjelder også de som ikke svarer. Dette for å undersøke om svarene vi får er representative, noe som er svært viktig for å kunne tolke resultatene. Det er mulig å reservere seg mot dette ved å sende e-post til res-studiebarometeret@nokut.no. I frafallsanalysene benytter vi kun kjønn, alder, kommunetilhørighet og karaktersnitt. For studenter som ikke svarer på undersøkelsen vil disse opplysningene slettes innen 15. februar 2024, mens andre personopplysninger vil slettes senest 1. desember 2023.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter prosjektet?

Direkte personidentifiserbare opplysninger (kontaktinformasjon) vil slettes av NOKUT senest 15. februar 2024. Indirekte personidentifiserbare opplysninger vil kobles med svarene dine og være tilgjengelig for analyse- og forskningsformål ved at de lagres av NOKUT ut 2028 og av Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør ut 2033. Dette forutsetter at du samtykker til dette til slutt i spørreskjemaet. Dersom du ikke samtykker vil også disse opplysningene bli slettet senest 15. februar 2024.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- å få rettet personopplysninger om deg
- å få slettet personopplysninger om deg
- å få utlevert en kopi av dine personopplysninger
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Ditt samtykke er lovlig grunnlag for vår behandling av spørreskjemadataene, til å koble dem med bakgrunnsopplysninger fra universitetenes og høyskolenes interne systemer, og til videre lagring av indirekte personidentifiserende opplysninger etter prosjektslutt. På oppdrag fra NOKUT har Sikt - personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål om undersøkelsen, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Prosjektgruppa: studiebarometeret@nokut.no
- NOKUTs personvernombud: personvernombudet@nokut.no
- For spørsmål om personvernvurderingen av dette prosjektet: Sikt – personverntjenester, på epost (personverntjenester@sikt.no) eller telefon: 53 21 15 00.

Vennlig hilsen NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen)

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://www.nokut.no)